

Nr 58

Utlåtande i anledning av motion om en allsidig kulturutredning.

I den till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionen II: 106 av herr *Hermansson m. fl.* yrkas i första hand att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig kulturutredning i enlighet med vad i motionen anförts samt i andra hand, i händelse att förstnämnda yrkande ej vinner riksdagens bifall, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning rörande formerna för och omfattningen av samhällligt stöd till bedrivet kulturarbete inom folkrörelserna och i konstskaparnas organisationer.

I motionen anförts bl. a., att kulturen — dess centrala innehåll, formerna och villkoren för produktion av kultur, kulturproduktionens förmedling till allmänheten o. s. v. — måste utgöra en organisk del av samhällslivet. Att kulturens position i samhället blir fastställd är den första förutsättningen för en utveckling i riktning mot en allsidig, icke klassbunden kultur av högt estetiskt, fostrande och underhållande värde.

De programmatiska samhällliga kulturåtgärderna bör, såsom framhållits i motioner till 1966 års riksdag, grundas i synnerhet på en kartläggning och prognostisering av följande:

- 1) Befolkningens behov av kultur nu och under gynnsammare förutsättningar;
- 2) I vilken mån tillgodoses nu behoven?
- 3) Vad slags kultur bör det vara?
- 4) I vilken omfattning behövs verksamma kulturarbetare under skilda förutsättningar och utvecklingsförlopp?

Motionärerna anför, att utvecklingen sedan frågan sist var före i riksdagen ytterligare har styrkt behovet av samhällliga åtgärder till värn mot den kulturförstöring som förekommer och för skapandet av en god samhälllig kultur, som innehållsmässigt och till sina former står i samklang med de förskjutningar i betraktelsesätten som utvecklingen medfört. Som grund för bedömandena om kulturåtgärdernas art bör bl. a. material från systematiska kultursociologiska undersökningar läggas.

Vidare uttalas, att den samhällliga insatsen för att stimulera människornas egen kulturaktivitet bör bestå i uppmuntran till skapande av kulturorganisationer, baserade på folkrörelserna, samt i att ge ekonomiskt och »pedagogiskt» stöd för utvecklande av deras verksamhet. Sådant stöd bör kunna ges även enskilda organisationer som visar sig önska utveckla viss aktivitet.

Bihang till riksdagens protokoll 1967. 11 saml. Nr 58

tet på ett eller annat kulturområde. All av folkrörelserna bedriven kulturverksamhet liksom konstskaparnas egna organisationer bör således stödjas samhälleligt. Frågan om detta stöds former och omfattning bör granskas inom ramen för en allsidig kulturutredning. Som ett andrahandsalternativ föreslås att en utredning får i uppdrag att koncentrera sitt arbete till detta delproblem.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet

I motionen föreslås i första hand att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig kulturutredning.

Motioner med samma yrkande behandlades förra året av utskottet (utlåtande nr 14), som bl. a. framhöll, att en utredning rörande hela kulturlivet skulle få att pröva frågor, som sammantagna spänner över utomordentligt stora och från varandra delvis vitt skilda områden. Härtill kom att ett stort utredningsmaterial — delvis redovisat i utlåtandet — redan förelåg och att ytterligare material till grundval för praktiska åtgärder var att förvänta inom den närmaste tiden. Vidare framhöll utskottet, att åtskilliga anslag till allmänna kultur- och bildningsändamål uppräknats, att olika åtgärder vidtagits för att öka den kulturella aktiviteten och att frågan om kultursociologiska undersökningar ägnades stor uppmärksamhet.

Utskottet avstyrkte motionerna, som senare avslogs av riksdagen.

Utskottet ställer sig även nu tveksamt till lämpligheten av en allsidig kulturutredning och finner att utredningar och åtgärder inom avgränsade områden får anses mest ägnade att leda till ett förverkligande av samhällets kulturpolitiska handlingsprogram.

Utskottet finner sig därför ej böra tillstyrka bifall till det nu behandlade motionsyrkandet.

Utskottet vill härutöver erinra om att ett omfattande kultursociologiskt material redovisats i betänkandet »Rikskonserter» (SOU 1967:9) och att ett förslag om ett stort vetenskapligt projekt rörande kultursociologiska och -psykologiska undersökningar på litteraturens, teaterns och musikens områden inom kort kommer att prövas hos Nordiska kulturfonden.

Motionärerna har i andra hand hemställt om utredning rörande former för och omfattning av ett samhälleligt stöd till kulturarbete inom folkrörelserna och i konstskaparnas organisationer.

Utskottet delar motionärernas mening om vikten av att folkrörelserna aktivt engageras i kulturell verksamhet. Detta ligger i linje med samhällets strävan att bredda kulturmiljön och har också beaktats t. ex. vid uppläggningsen av rikskonsertverksamheten. Utskottet anser sig kunna förutsätta att denna fråga kommer att uppmärksammas även vid den fortsatta planeringen av kulturpolitiken och finner sig ej böra biträda motionärernas

förslag om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om särskild utredning.

Utskottet får således hemställa,

att motionen II: 106 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 november 1967

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sörlin (s)*, Hellebladh (s), Oscar Carlsson (s)*, Axel Kristiansson (cp)*, Hedlund (s)*, fru Hultell (h), herrar Nyman (fp)*, Helge Karlsson (s), Wååg (s)*, fru Diesen (h) och herr Wirtén (fp);

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s)*, fru Jäderberg (s), herrar Dickson (h), Haglund (s), Rimås (fp), Wikner (s), Larsson i Borrby (cp), Johansson i Växjö (cp), Nilsson i Agnäs (h), Wiklund i Härnösand (s), Hugosson (s) och fru Fränkel (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.